

ผลการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน ด้วยวิธีการ Coaching

หัวข้อ “การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเขาชะงุ้ม”

โดย นางสาวกฤษณา ทิวาตรี

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้าราชการ พนักงานราชการ และบุคลากรของศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๑๐ คน

ระยะเวลาการฝึกอบรม และสถานที่จัดฝึกอบรม

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมเขาชะงุ้ม ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี

ระยะเวลา ๓ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ข้าราชการ พนักงานราชการ และบุคลากรของศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- เพื่อให้ศูนย์ศึกษาเขาชะงุ้ม เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขยายผลของโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เพื่อให้บุคลากรสามารถแนะนำเกษตรกร ให้เข้าใจรูปแบบการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในทิศทางเดียวกัน ในการออกแบบ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ของเกษตรกร

หัวข้อการฝึกอบรม

การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเขาชะงุ้ม

- ความสำคัญ และรูปแบบการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- วิเคราะห์ ความต้องการ และสภาพพื้นที่ของเกษตรกร
- วิเคราะห์ ทบพวน สำนวน และออกแบบการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขยายผล

การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ขยายผล โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเขาชะงุ้ม

โดย

นางสาวกฤษณา ทิวาตรี

รักษาราชการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ข้าราชการ พนักงานราชการ และเจ้าหน้าที่ของ
ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

เพื่อให้องค์กรเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดระบบอนุรักษ์
ดินและน้ำในพื้นที่ขยายผลของโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูดิน
เสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บุคลากรสามารถแนะนำเกษตรกร ให้เข้าใจรูปแบบการ
จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในทิศทางเดียวกัน ในการออกแบบ
และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ของเกษตรกร

ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

032-240803

ทำไมต้อง อนุรักษ์ดินและน้ำ

การอนุรักษ์ดินและน้ำ

เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือทรัพยากรดินและน้ำอย่างเหมาะสม ชาญฉลาด และคุ้มค่าโดยคำนึงถึงการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตสูงสุดและยังยืนตลอดไป

การอนุรักษ์ดินและน้ำ...
ได้อะไร...มากกว่าที่คิด

**1ลด
4 รักษา**

ลด

การชะล้างพังทลายของดิน
ช่วยลดการสูญเสียหน้าดิน
เมื่อ "ดินชั้นบนบนารากพืช
ยึดเกาะได้ดี" และลดการ
ทับถมของตะกอนดินในพื้นที่
ใกล้เคียง

รักษา

ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
ช่วยเก็บรักษา "ธาตุอาหารที่จำเป็นเพื่อการเจริญเติบโต
ของพืช" ไม่สูญหายไปกับตะกอนดินและน้ำที่ถูกชะล้าง

รักษา

น้ำและความชื้นในดิน
ช่วยเก็บรักษาน้ำไว้ในดิน เพิ่มประสิทธิภาพ
การใช้ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์

รักษา

โครงสร้างของดิน
ทำให้ดินร่วนซุย มีช่องว่าง การระบายน้ำ
และอากาศดี เหมาะกับการเจริญเติบโตของพืช

รักษา

ระดับและคุณภาพผลผลิต
ทางการเกษตร
ทำให้ดินมีคุณภาพที่เหมาะสมส่งผลให้พืชมี
ปริมาณและคุณภาพที่ดี

ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

032-240803

การปรับปรุงแปลงนา

• ลักษณะที่ 1 (ปรับคันนาใหม่)

โดยการลบคันนาเดิมที่มีขนาดเล็กและดินนาแปลงเล็ก แล้วสร้างคันนาขึ้นใหม่โดยให้มีขนาดกว้างและสูงกว่าเดิม วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำที่ไหลเข้ามาไว้เป็นช่วง ๆ ความสูงและกว้างของคันนาหรือคันดินขึ้นกับสมบัติดิน สภาพพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปริมาณน้ำฝนที่ตก และปริมาณน้ำที่เก็บกักหรือระบายออก

การคำนวณหาปริมาณดินขุดในกรณีที่จะสร้างคันดินสูง 0.50 ม.
ฐานคันดินเดิมกว้าง 2.00 ม. ฐานคันดินบนกว้าง 1.50 ม.
การคำนวณ ปริมาณดิน
= $\frac{1}{2} \times (1.50 + 2.00) \times 0.50$
= 0.875 ลบ.ม. / ม.
= 875 ลบ.ม. / กม.

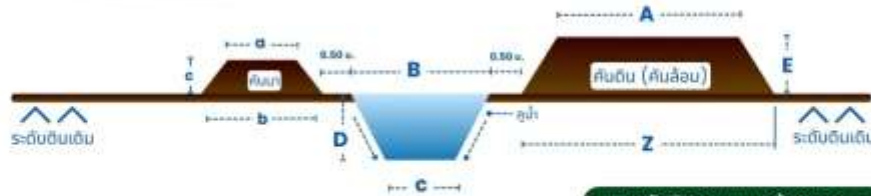

• ขนาดคันนาตามแบบ กว้าง x สูง = 100 x 50 ซม.

• ลักษณะที่ 2 (ขุดคูล้อมนา)

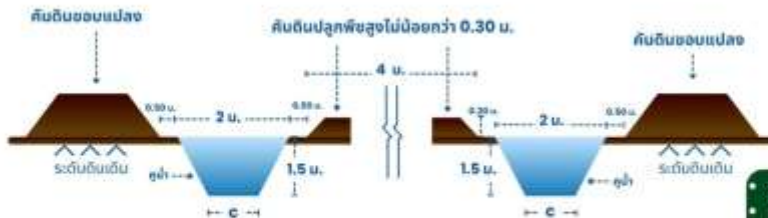
เป็นคันดินที่สร้างขึ้นโดยมีการขุดคูน้ำ เอาดินที่ขุดทำคูขึ้นมากมเป็นคันดิน วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำ ระบายน้ำ และส่งน้ำไปแปลงปลูกพืช บนคันดินสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ ได้

• ขนาดคันดินตามแบบ กว้าง x สูง = 1.5 x 1 ม.
• ขนาดร่องน้ำตามแบบ กว้าง x ลึก = 2 x 1 ม.
• ความลาดชัน 1 : 0.5

• ลักษณะที่ 3 (ขุดคู-ยกร่อง)

เป็นการสร้างคันดินและคูน้ำ (ยกร่องปลูกพืช) โดยการเอาดินที่ขุดทำคูขึ้นมากมเป็นคันดิน วัตถุประสงค์เพื่อเก็บกักน้ำและระบายน้ำในพื้นที่ราบลุ่ม บนคันดินสามารถปลูกพืชได้

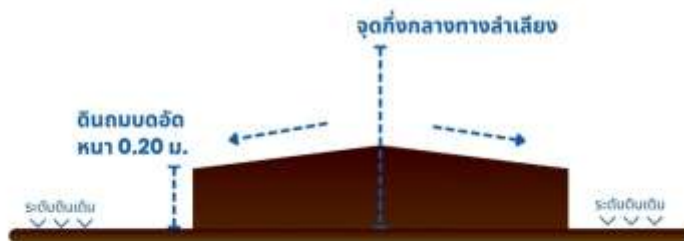

• ขนาดตามแบบคันดินของแปลง กว้าง 4 ม.
• คูน้ำ กว้าง x ลึก = 2 x 1.5 ม.
• คันดินปลูกพืช กว้าง 4 ม.

• ทางลำเลียงในไร่นา / ท่อลอดถนนเพื่อระบายน้ำ

เป็นเส้นทางขนส่งและลำเลียงสินค้าเกษตรอาจเป็นการปรับปรุงจากทางลำลองเดิมเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานเพียงพอและสามารถกำหนดเส้นทางใหม่ให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ ตลอดจนใช้ทำหน้าที่ในด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำหน้าที่เป็นคันดินแบบน้ำ คับดินชะลดความเร็วน้ำ

ทางลำเลียงกว้าง

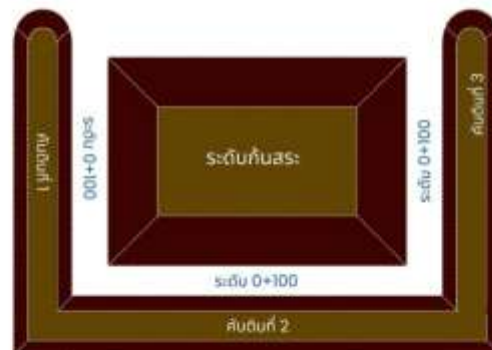
- ☐ 3 เมตร
- ☐ 4 เมตร

• บ่อดักตะกอน

คือการขุดบ่อกำเพื่อดักตะกอนดิน ในบริเวณที่เป็นแนวการไหลของน้ำไหลบ่า หรือทางน้ำขนาดเล็ก ก่อนไหลลงสู่ทางระบายน้ำหรือ ลำน้ำธรรมชาติ

ความลาดชัน 1 : 1

- ☐ ขนาดกว้าง x ยาว x ลึก = 15 x 15 x 3 ม.
- ☐ ขนาดกว้าง x ยาว x ลึก = 15 x 20 x 3 ม.
- ☐ ขนาดกว้าง x ยาว x ลึก = 20 x 20 x 3 ม.
- ☐ ขนาดกว้าง x ยาว x ลึก = 20 x 30 x 3 ม.

ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

032-240803

• คูระบายน้ำ

เป็นเส้นทางน้ำทำหน้าที่รวบรวมน้ำจากไร่นาหรือน้ำที่ระบายมาเพื่อให้ไหลไปสู่ทางน้ำธรรมชาติ และลดการเกิดการกัดเซาะอาจเป็นการปรับปรุงจากทางน้ำธรรมชาติเดิมเพื่อให้มีความสามารถในการระบายเพียงพอในพื้นที่เป้าหมาย และสามารถกำหนดเส้นทางได้ใหม่ตามความเหมาะสม

• ขนาดคูระบายน้ำตามแบบ กว้าง x ลึก = 1.5 x 1.0 ม.

• ฝายชะลอน้ำกึ่งถาวร (Soil cement)

การสร้างฝาย soil cement จะสร้างในเส้นทางน้ำโดยจะทำเป็นช่วงๆ ในพื้นที่เกษตรหรือพื้นที่สาธารณะทำหน้าที่ชะลอความแรงของน้ำกัดตะกอนดินและช่วยกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้

กระสอบทรายพลาสติกสาน

บรรจุ soil cement อัดแน่น

กรวยหยาบ : ปูนซีเมนต์ = 10 : 1

เมื่อบรรจุแล้วจะมีขนาดประมาณ 40 x 60 x 10 ซม.

ศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าว
อินทนิลนครราชสีมา

032-240803

ภาพประกอบการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน ด้วยวิธีการ Coaching

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๘

